33ste jaar. — Nr 151. Zaterdag 18 December 1886.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimes per drukregel
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

☞ De personen die een abonnement op den *Postrijder* nemen voor het jaar 1887, zullen het blad gratis ontvangen van den dag hunner inschrijving tot den 1ste januari aanstaande.

De prijs, *vooraf betaalbaar*, blijft bepaald als volgt :

Driemaal per week	**fr. 6.00**
Tweemaal »	**5.00**
Zondags alleen	**4.00**

TONGEREN, 18 DECEMBER.

Van alles wat.

Verleden zondag werd er op de Concordia te Tongeren eene vergadering gehouden der leden van de katholieke associatie van het kanton Tongeren. Het doel dezer vergadering was van aan de wetgevende kamers de zienswijze onzer bevolking te doen kennen in zake van den persoonlijken militairen dienstplicht.

Het was verleden zondag slecht weer. Het waaide, het regende, het was koud en ellendig, brrr, een echt december weer.

Dat belette niet dat er talrijke katholieken de vergadering bijwoonden en onder deze telde men niet weinig personen van de dorpen.

Wij geven verder een breedvoerig verslag over de zitting, maar vooraf moeten wij de aandacht roepen op een feit dat in het oog valt.

⁂

Op alle punten van het land houdt men zich bezig met de zaak van den persoonlijken en verplichtenden dienst. Men weet wat dat is.

M. d'Oultremont, een der onafhankelijke representanten van Brussel, heeft in de kamer een voorstel gedaan, volgens hetwelk alle jongelingen, zoohaast zij den ouderdom van 20 jaren bereiken, naar het leger zullen moeten vertrekken en soldaat worden.

Wij willen niet zeggen dat men geen voorstaander mag zijn van den persoonlijken dienst. Verre van daar, en onder de belgische katholieken vindt men er veel die van de meening zijn dat de invoering van den persoonlijken en verplichtenden dienst eene goede en rechtvaardige zaak zou zijn.

Maar wat ons nog al wonderbaar voorkomt, dat is dat het overal de katholieken alleen zijn die zich met de bespreking der zaak bezig houden en dat de liberalen zich daarmee heel weinig schijnen te bekommeren. Ziet gij ergens dat de liberalen vergaderingen bijeen roepen om de zaak te bespreken ? Nergens. Alles wat zij doen dat is van in hunne gazetten te schreeuwen dat de persoonlijke en verplichtende dienst zoo haast mogelijk moet worden ingevoerd.

En waarom meent gij dat zij zoo op eenen keer zulke groote voorstaanders van den persoonlijken dienst geworden zijn ? Toen zij aan het roer waren, toen spraken zij er niet van, en vandaag dat het de katholieken zijn die het land regeeren, nu zou maar gauw, gauw, gauw de persoonlijke dienst moeten ingevoerd worden, zoo niet is het land verloren.

Lezers van den *Postrijder*, willen wij u die tegenstrijdigheid eens gaan verdutsen ?

De liberalen weten heel goed dat het land vijandig is aan den algemeenen soldatendienst. Daarom willen zij de katholieken er toe brengen om alleman soldaat te doen worden. En wanneer daardoor het land misnoegd en verbitterd zal zijn tegen de katholieken die den soldaten dwang zullen ingevoerd hebben, dan zullen de katholieke ministers vallen en dan komen de liberalen terug aan het roer.

Ziedaar de dood eenvoudige uitlegging van de houding der liberalen.

De katholieken zullen zich op zulke grove wijze niet laten verneuken.

⁂

Komen wij nu aan den meeting op de Concordia.

Gelijk wij het reeds in onsnummer van verleden dinsdag gemeld hebben, heeft zondag in het lokaal van den katholieken kring *Concordia* eene algemeene vergadering der kantonale associatie plaats gehad. Het komiteit der associatie had de katholieke kiezers bijeengeroepen om hunne denkwijze over het wetsontwerp d'Oultremont te leeren kennen. Talrijke kiezers waren aanwezig.

M. de graaf de Grünne, senateur, zat de vergadering voor ; rond hem zetelden de leden van het komiteit. M. de graaf de Grünne deed in weinige woorden het doel der vergadering kennen. Daarna nam M. de ridder Schaetzen, lid der kamer van volksvertegenwoordigers, het woord.

⁂

Wij geven hierna een verslag van de redevoering van M. Schaetzen.

M. Schaetzen zegt dat de vergadering bijeengeroepen is om eenen wensch uit te drukken en om de denkwijze van hare afgevaardigden en van het gouvernement te leeren kennen. Na den oorlog van 1870 en na de voorvallen van de maand maart, heeft iedereen zich gevraagd of ons belgisch leger talrijk en sterk genoeg was. Verscheidene stelsels zijn vooruitgezet geworden. Eerstens het stelsel van den persoonlijken dienst of alleman soldaat. M. Schaetzen zegt dat hij van dit stelsel niet wil. Hij heeft het in de sektiën bevochten en hij zal er tegen stemmen.

Een ander stelsel wil de vervanging of remplacement behouden. Onder dit oogpunt is er misschien wel iets te doen. Het leger is goed. Het zijn vooral de dorpen die soldaten aan het leger leveren en de dorpen zijn goed.

Volgens een derde stelsel zou men willen een leger van vrijwilligers inrichten. Dat ware voorzeker het beste *(toejuichingen in den zaal)* maar zou het voor het oogenblik kunnen verwezenlijkt worden ? Men twijfelt er aan. De militaire loopbaan is niet zeer aanlokkend hier ten lande en wij hebben belgische deserteurs dienst zien nemen in het fransch vreemd legioen om aan eenen oorlog kunnen deel te nemen. M. Schaetzen gelooft dat men de hedendaagsche inrichting van het leger moet behouden.

In het leger wordt de remplaçant veracht. Al wat er gebeurt wordt op hem gestoten. Dat zou moeten kunnen veranderd worden. Zou men de *substitutie* niet kunnen herinrichten ? Dat is eene vervanging gelijk eene andere en de remplaçant zou niet meer zoo slecht aangezien worden. Men moest het militaire almoezeniersambt op nieuw inrichten. De katholieke familien moeten weten dat in het leger de almoezeniers de ouders vervangen. De militaire almoezeniers zouden veel goed kunnen doen. Men moest insgelijks kringen vormen waar de soldaten zich zouden kunnen vereenigen.

M. Schaetzen denkt dat men het hedendaagsch stelsel zou moeten bewaren, maar de soldaten zouden beter moeten betaald worden. Zij trekken nu tien fr. per maand, zou men er hun geene dertig kunnen geven ? Dat zou geene groote oukoste voor het land zijn. Men zou ook kunnen een recht heffen op degenen die een goed nummer trekken en die zich doen vervangen. Deze belasting zou veel geld ophrengen. Degene die niets bezit en die het goed van een ander verdedigt, moet weten waarvoor hij dit doet. Het is een dienst gelijk een ander en die moet betaald worden. De loting is alleenlijk goed van het oogenblik dat er niet genoeg vrijwilligers zijn. M. Pontus heeft tot hiertoe al veel goed aan de soldaten gedaan.

M. Schaetzen vraagt dan wat het gouvernement van het ontwerp d'Oultremont denkt. Hij leest de verklaringen van M. Beernaert in de Kamer af, welke wij reeds aan onze lezers hebben doen kennen. M. Schaetzen zegt dat de liberalen de onmiddelijke oplossing van de militaire kwestie willen. Wat het gouvernement aangaat, het maakt er geene kabinets-kwestie van.

Overigens de remplaçanten zijn zoo slecht niet als men ze ons afschildert. Sedert twee jaren zijn alle remplaçanten door het ministerie van oorlog geleverd geworden.

M. Schaetzen eindigt zijne redevoering met te zeggen dan hij verlangt dat de vergadering den wensch uitdrukke den zedelijken en stoffelijken toestaad van den soldaat te zien verbeteren *(Toejuichingen in de zaal)*.

⁂

Na M. Schaetzen nam M. Meyers, lid van de kamer der volksvertegenwoordigers, het woord in het vlaamsch. Ziehier een verslag van de redevoering van M. Meyers.

Het is niet de eerste maal, zegt M. Meyers, dat de militaire kwestie voor de kamer komt. Toen de liberalen aan het roer waren, werd het ontwerp Frère-Gratry over de *réserve* neergelegd. Weldra was er geene kwestie meer van. Ware toen dit ontwerp besproken geworden, dan ware de klopping der liberalen in de kiezingen nog veel ernstiger als nu geweest. Hedendaags willen de liberalen opnieuw eene zulke wet. In de eerste sectie, waar de liberalen in meerderheid waren, verklaarde M. Frère, in naam der linkerzij, dat het gouvernement zoo haast mogelijk een wetsontwerp over de militairen dienst moest nederleggen. Zoo het gouvernement dit niet wil doen, zegde M. Frère, dan moet het zich maar gereed maken om te vertrekken. In dit alles hebben de liberalen maar een doel : het gouvernement in den war brengen. Wij moeten daar geene gelegenheid aan geven, want indien de liberalen opnieuw aan het roer kwamen, zouden zij er nog meer kwaad doen dan ooit *(Toejuichingen)*.

Kan men hopen dat de loting zou afgeschaft en een vrijwilligers leger ingerecht worden ? Dat ware zeker het beste maar wij kunnen niet hopen dat ooit te zien. België ligt tusschen Duitschland en Frankryk en het zou kunnen gebeuren dat wij een sterk leger noodig hadden om de krijgslienden tegen te houden. Indien wij in 1870 geen sterk leger gehad hadden, dan waren de Franschen en de Duitschen in ons land gekomen.

Over eenige maanden zijn er droevige feiten te Luik en te Charleroi voorgevallen. Te Tongeren zelfs heeft men bang gehad. M. Meyers zou willen de noodige maatregels zien nemen en eene burgerwacht zien inrichten. Drie dagen lang zijn een onderluitenant der gendarmerie en een *planton* alleen te Tongeren gebleven.

M. Meyers zegt dat hij in dien tijd aan den gouverneur der provincie heeft doen kennen dat hij zich niet met de verantwoordelijkheid van hetgeen zou kunnen gebeuren wilde gelasten. Indien de werkstakers naar Tongeren gekomen waren, wat zou er gebeurd zijn ? Men moet dus de noodzakelijke maatregelen nemen. Het zijn de katholieken niet die de fout van den hedendaagschen toestand zijn. Sedert veertig jaren hebben onze staatsmannen voorzegd hetgeen voorgevallen is. Men heeft het geloof bij den werkman uitgedoofd. Men heeft er de gevolgen van gezien. Het zijn de liberalen van Luik en van Henegouwen die het meest bevreesd zijn.

Te Brussel, te Charleroi, te Gent hebben de burgemeesters de roode vlag niet verboden. De kwestie is van te weten of men het ontwerp d'Oultremont stemmen moet. M. Pontus heeft verklaard dat hij het ontwerp niet stemmen zal, en M. Beernaert heeft verklaard dat het niet het ontwerp van het gouvernement is. M. Frère heeft gezegd dat hij niet tegen de remplaçanten is. Deze laatsten vervangen 78 % kleine lieden. Men beweert dat er niemand in het leger is die belang heeft in de maatschappelijke bewaring. Maar ziet dan de barons en de graven die deel van het leger maken. Ziet de militaire school waarvan de leerlingen jonge rijke burgers zijn. Het is dus de werkman niet alleen die deel van het leger maakt. Wat de gelijkheid in het leger aangaat, dat is iets onmogelijk. De gelijkheid kan niet meer in het leger dan in den wereld bestaan.

Denkt al de kwaliteiten na die men van eenen remplaçant vereischt.

En de leden der hoogere klassen, zijn die allen van goed gedrag ? Hoe zouden de remplaçanten het leger kunnen bederven vermits zij alle jaren tusschen al de regimenten verdeeld worden ?

Er zullen altijd ongelijkheden onder het leger bestaan.

Er zullen altijd jongens zijn die naar huis zullen kunnen terug keeren wanneer zij hun exercitie kennen en andere die zullen moeten in het leger blijven. Is dat gelijkheid ? Men heeft gezegd dat de socialisten te Luik en te Charleroi propaganda onder het leger maken. Indien dat waar is, dan is het voorzeker een kwaad, maar zal het ontwerp d'Oultremont dien toestand verbeteren. De milicianen die geene remplaçanten meer zullen krijgen, zullen die tegen-propaganda maken om aan hunne wapenbroeders te doen verstaan dat de socialiste denkwijze slecht en gevaarlijk is ?

Alleman is tot akkoord over de noodzakelijkheid van de verbetering van het lot der soldaten. Dat men den soldaat goed betale, dat men het militaire almoezeniersambt herstelle, dat men eene kas voor de soldaten inrichte, iedereen zal daaraan toejuichen, maar het alleman soldaat, neen dat willen wij niet *(Toejuichingen)*.

Na eenige opmerkingen van de Heeren J. Coart, schepen ; E. Coart, advokaat ; Leroy, substituut des procureurs des konings ; A. Meyers, advokaat en Deseamps, drukker, die [illegible] wenschen uit :

1e Het wetsontwerp d'Oultremont te zien verwerpen 2e den zedelijken en stoffelijken toestand van den soldaat te zien verbeteren.

⁂

In dezelfde zitting is de associatie overgegaan tot de vernieuwing van de helft der leden van het besturend comiteit. De vijf uitgaande leden MM. graaf de Grünne, Ridder O. Schaetzen, L. Delvigne, burgemeester te Vechmael, J. Coart schepen en M. Collée uitgever, zijn met eenparige stemmen herkozen.

⁂

De militaristen willen het klein, onzijdig België voorbeeld doen volgen van de groote mogendheden die het omringen.

Zij eischen dat het een groot leger op de been brenge, beweerende dat wij, in geval van oorlog, onze onzijdigheid moeten doen eerbiedigen.

En zij voegen erbij dat die onzijdigheid maar zal geëerbiedigd worden als wij in staat zullen zijn den aanvaller tegen te houden !

Vijftig jaren lang heeft men gemeend dat het de mogendheden waren die de onzijdigheid van België waarborgden.

Zoo het schijnt was dat mis en zouden wij het zijn die de mogendheden moeten waarborgen tegen alle mogenlijke overweldiging van ons grondgebied.

Dat is eenvoudig de rollen omkeeren.

België, als onzijdige staat, is verplicht zich te onthouden van oorlog te voeren tegen andere volkeren.

Daarvoor zijn de mogendheden verplicht ons tegen elken aanval te beschermen.

En daarom dan ook kunnen wij een groot leger missen !

⁂

Het boek dat de namen bevat der Vrij-maçons, blijft voortdurend den geuzen-nierennest uiteen trappen, 't is een geschreeuw en tandengeknars van alle duivels.

⁂

Al de jongelingen, geboren in 1867, moeten zich voor de loting doen inschrijven ten stad of gemeentehuize, voor 31 December van dit jaar. Er staan zware straffen op. Men vergete het dus niet.

Landbouw.

Algemeene bemerkingen over de landbouw-waarde der commerciale meststoffen.

Te dikwijls trekt de pachter uit het gebruik der meststoffen geenen voldoenden uitslag. Dikwijls ook worden de meststoffen op eene onverstandelijke wijze gebruikt, maar zeer dikwijls moet men den slechten uitslag toeschrijven aan het gebruik van meststoffen waarvan de landbouwwaarde niet in evenredigheid met hunne commerciale waarde is. In andere woorden, de landbouwer gebruikt niet altijd de meststoffen welke hij zich aan den laagsten prijs verschaffen kan.

⁂

De *waarde* van een voorwerp verandert volgens den tijd en volgens de landstreken. Inderdaad de waarde van een voorwerp hangt van zijn nut af, dit is te zeggen van de diensten die het kan bewijzen en van de noodwendigheden die het kan voldoen.

De *commerciale-waarde* van een meststof is de prijs waarvan men het in den handel koopen kan. Deze waarde verandert volgens de hoeveelheid die aangeboden wordt en volgens vraag.

De *landbouw waarde* van een meststof is zijne echte waarde als vruchtbaar makend stof. In den staat der hedendaagsche kennissen over de meststoffen, kan men die waarde niet juist aanduiden. Deze waarde kan hooger of lager dan de commerciale waarde zijn.

De *betrekkelijke landbouw-waarde* van twee meststoffen is onveranderlijk. Onder het oogpunt der landbouw-voortbrengselen, zal de salpeterstikstof (azote nitrique) altijd eene grootere waarde als de organieke stikstof hebben.

De *volstrekte landbouw-waarde* van een meststof, is geld uitgedrukt, is veranderlijk. Inderdaad deze waarde kan enkel door vergelijking aangeduid worden en men moet voor vergelijkingspunt den prijs van een vruchtbaarmakend stof nemen, waarvan de landbouw-waarde met de commerciale waarde overeenkomt.

Maar deze meststoffen die men als vergelijkingspunt nemen kan, veranderen van prijs en daaruit volgt dat de landbouw-waarde der meststoffen veranderlijk is.

⁂

De landbouwer moet slechts meststoffen gebruiken *waarvan de landbouw-waarde ten minste de commerciale waarde geldt.*

Indien, voor de eene of de andere reden, een meststof, gelijk het stof van beenen 15 franken de 100 kilos kost, terwijl zijne landbouw-waarde van

---

DE HEKSENJACHT (1)

(VERVOLG)

De inwoners van Kingston waren in hunnen eersten slaap gedompeld, toen de twee ruiters aan de poort der stad aankwamen. Deze begaven zich rechtstreeks naar een ouderwetsch gebouw waar de stadsraad hen afwachtte. De magistraten zagen verbaasd op toen zij in plaats van John, dien zij verwachtten, een jongeling wiens gehaat hun niet genoeg schrikverwekkend voorkwam, zagen binnentreden. Zij aanvaarden hem nogtans bij gebrek van beter. Zij bevolen hem van zich achter de galg te verbergen, waar het lijk van eenen onbekenden aangehangen was dien de agenten van het staatsbestuur daags te voren aangehouden hadden. Zij raden hem aan zich onverwachts in het midden der heksen aantebieden en dezelve met den blooten sabel aan te vallen.

De voorzichtige magistraten hadden gerekend dat zij des anderendaags aan de sabelkappen van Will de oude wijven zouden erkennen die in dien nacht den sabbat onder de galg zouden gevierd hebben. Will keurde deze uitvinding goed. Hij genoot het avondmaal dat de magistraten hem aanboden en om half twaalf was hij gereed zich naar zijnen post te begeven. Dan volgde hij de raadsheeren naar de plaats waar hij zich op wacht moest stellen.

De nacht was donker en dreigend. Zwarte wolken rolden door den hemel en van tijd tot tijd mengde zich het geratel des donders met het gefluit van eenen stormwind.

Will, die het laatste het raadhuis verlaten had, bevond zich, zonder te weten hoe of waarom, aan het hoofd der kleine bende. In hunne mantels gewikkeld en zonder een woordje te reppen, volgden de waardige burgers den moedigen jongeling. Zij traden ineengedrongen achter zijne hielen en scheenen zich achter hem te willen beschutten. Eindelijk bleven zij stil staan. Eene droege en vervelende heide breidde zich voor hun uit. Eene zwarte lijn toonde zich op zekeren afstand in de lucht. Het was de galg. Will ontving zijne laatste onderrichtingen, waarna zijne geleiders in haast afscheid van hem namen.

Hij begaf zich naar het moordtuig en bemerkte met voldoening dat deszelfs armen met geene menschelijke overblijfsels geladen waren, en dat er zich geen levend wezen omtrent bevond. Wat was van het lichaam des gehangene geworden ? Will bekommerde zich weinig met de oplossing dezer vraag. Hij hoorde slechts het geknarsel der ketenen die de wind in de lucht tegen malkander sloeg. Hij onderzocht een oogenblik de ligging der plaatsen en na zich verzekerd te hebben dat er niemand in de nabijheid verborgen was, zette hij zich aan den voet der galg neder, met het gezicht naar de stad gedraaid, eerstens omdat hij zich op deze wijze tegen den wind beschutte, en tweedens, omdat hij van daar gemakkelijker de aankomst zijner bezoekers, die waarschijnlijk uit de stad moesten komen, kon gade slaan. Aldus wachtte hij in zijnen mantel gewikkeld en de rechter hand op het gevest van zijnen degen.

Will Marks was eene dappere jongeling. Toen hij nogtans gedurende twee uren op dit doodstil tooneel had zitten te wachten, begon hij in zijnen geest te overdenken alles wat men van de heksen en hunne tooverijen vertelde. Deze ijselijke gedachten die hij niet meer kon verdrijven, stoorden hem al meer en meer. Zijne oogen doorpijlden de duisternissen om er de diepten van te ondervragen. Hij wilde eenige stappen gaan om zijne leden te verwarmen, doch vreeselijke vooruitzichten hielden hem op zijne plaats. Weldra brak het onweder in al zijne woede los en de stortregen door eenen onstuimigen wind gedreven vergrootte nog de duisternissen der nacht.

Eensklaps hoort Will Marks eene verdoofde stem die in de nabijh id sprak : « Groote God, zeide de stem, hij is ter aarde gevallen, en daar staat hij recht alsof hij in leven was. » De jongeling wierp zijnen mantel weg, trok zijnen degen en greep in de duisternis het kleed van eene vrouw, die buiten kennis aan zijne voeten neerviel. Eene andere vrouw in het zwart gekleed, stond onbeweeglijk voor hem en aanzag hem met verwilderde oogen.

— Wie zijt gij, riep Will, een weinig van zijne eerste verslagenheid teruggekomen, wat doet gij hier ?

— Wie zijt gij zelf, vroeg de rechtstaande vrouw, waarom komt gij de stilte dezer doodsplaats door uwe tegenwoordigheid storen ? Wat hebt gij met het lichaam gedaan ?

— Met het lichaam ? stamerde Will ongerust over den draai die deze samenspraak ging nemen.

— Ja, wat is er gekomen van het lichaam dat aan deze galg hing ? herhaalde de vrouw, gij draagt de livrei der policie-beambten niet en gij zijt geen der onzen. Waarom beviadt gij u hier ?

— Waarom ik mij hier bevind, antwoordde de jongeling teenemaal gerust gesteld, dat het u genoeg zij te weten dat ik noch bespieder ben, noch slechte inzichten heb. Bedrieg ik mij niet zoo zijt gij het geweest die men verleden nacht hier heeft hooren zuchten en weenen.

— Het zijn wij inderdaad. De ongelukkige die gij daar ziet, betreurt eenen man, ik betreur eenen broeder. De bloedwet die dengenen dien wij betreuren getroffen heeft, maakt van onze droefheid geene misdaad.

Onnoozele magistraten van Kingston, dacht Will. Dan trachtte hij de gelaatstrekken der twee vrouwen te onderscheiden en in weerwil der duisternis gelukte hij er in. Degene die sprak scheen reeds bejaard te zijn ; de andere was veel jonger. Beide droegen rouwkleederen, hunne haren door den regen doorweekt, hingen over hunne schouderen, zij gaven alle teekenen der verslagenheid. Will was van medelijden bewogen.

— Luistert, zeide hij eindelijk, ik ben slechts een burger van Windsor. Ik was hier gekomen om de galg tegen de heksen te verdedigen, zotheid waar ik zelf beschaamd van ben. Maar indien ik u eenigen bijstand kan geven, spreekt en telt op mijnen goeden wil en mijne bescheidenheid.

— Maar hoe komt het toch dat de galg de overblijfsels niet meer draagt van...?

— Alles wat ik weet is dat toen ik over twee uren hier gekomen ben, de galg reeds in haren tegenwoordigen staat was. Het blijkt uit uwe vragen dat het lichaam deze nacht geroofd is voor mijne aankomst. Dat is zonderling. Bedenkt wel of gij geene vrienden hebt die deze ondernneming hebben kunnen ten uitvoer brengen.

De twee vrouwen beginnen te raadplegen. Will hoorde hen zuchten en weenen. Zouden het geene boheemsche gelukzeggers zijn, dacht hij bij zich zelven, die menschen helpen elkander. Maar het lichaam dat van de galg gestolen is ! Wat zullen de magistraten van Kingston zeggen ?

De jongste der twee vrouwen naderde dan wat dichter bij Will.

— Gij hebt ons uwe hulp aangeboden, zeide zij, met eene zachte en treurige stem...

— En ik bied u die wederom aan, antwoordde Will.

— Zijt gij gereed om ons te volgen ?

— Overal waar gij mij zult leiden. Dat de heksen en de zotten die mij hier op wacht gezet hebben naar den duivel loopen !

— Welaan ! volg ons dan, dappere jongeling.

Will dranide zich in zijnen mantel en volgde de vrouwen. Na dat hij zijne geleiders ongeveer eene halve uur in de duisternis gevolgd had, bleven zij stil staan in eene engte waar groote boomen hunne takken over den weg spanden. Een maa wasaldaar verborgen met drie rijpaarden. Hij onderhield zich een oogenblik met de twee vrouwen, hood een paard aan Will die hetzelve niet weigerde, en zag de drie reizigers op den vollen draf verdwijnen. Daarna vertrok hij zelfs te voet in eene andere richting.

Will en de twee dames bleven slechts te Putney voor een groot eenzaam huis stil. Zij vertrouwden hunne paarden aan eenen knecht die daar scheen te staan om hen af te wachten, en door eene enge opening traden zij in eene groote kamer, waar Will een oogenblik alleen gelaten werd. Toen overdacht hij de zonderlinge gebeurtenissen waarvan hij sedert zijn vertrek van Windsor getuige geweest was. Hij zag zich ingewikkeld in eene reeks avonturen, wier begin hem ten minste zeer buitengewoon voorkwam. Doch alles wel overzien, dacht hij dat het nog beter was tot beschermer aan twee ongelukkige vrouwen te dienen, dan onder eene galg zitten te beven. Terwijl hij duizend gissingen over zijne twee beschermde maakte, ging eensklaps de deur open en een man, wiens aangezicht achter een zwart masker verborgen was, trad de kamer binnen. Will hield zich op zijne hoede. Hij aanschouwde zijnen bezoeker met zorg. Deze scheen hem veertig of vijftig jaren oud en met eene buitengewoone spierkracht begaafd te zijn. Zijne kleederen waren rijk maar door den modder en den regen beklad. Men zag aan zijne sporen dat hij te paard gereisd had. Het was de onbekende die het eerst het woord nam.

— Gij zijt jong en ondernemend, zeide hij tot den neef van John Podgers, en gij zoudt zeker willen uw fortuin maken.

— Daar heb iknog nietaangedacht, antwoordde Will, maar wat wilt gij daaruit besluiten ?

— Dat de gelegenheid om a rijk te maken zich aanbiedt.

— Wel ik zal de gelegenheid waarnemen. Maar ik wil weten waarvan er kwestie is ?

De jongeling begon te gelooven dat hij met smokkelaars te doen had.

— Gij moet weten, hernam de gemaskerde, dat gij hier gebracht zijt uit vrees dat gij te vroeg, aan degene die u op de wacht gezet hebben, had gaan vertellen wat gij deze nacht gezien hebt.

— Oh ! hoe zullen die goede burgers van Kingston dezen morgen staan te kijken ? Uwe voorzorg is goed ; gij moet nogtaas op uwe beurt weten dat ik kan zwijgen als het zijn moet.

(1) Verboden na te drukken.